

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Полтавський державний аграрний університет
Institute of European Education (Болгарія)
Національний аграрний університет Вірменії
University of Opole (Польща)
International Slavic University (Македонія)
ISMA University (Латвія)**

Кафедра захист рослин

**VI Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція
«Сучасні аспекти і технології у захисті рослин»,**

26 листопада 2024 року

м. Полтава

Сучасні аспекти і технології у захисті рослин : матеріали V Міжнародної наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 21 червня 2024 р.). Полтава: ПДАА, 2024. 108 с.
ISBN 978-617-8231-35-4.

Міністерство освіти і науки України, Державна наукова установа «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» (УкрІНТЕІ), Посвідчення № 278 від 24 квітня 2024 р. (V Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасні аспекти і технології у захисті рослин», присвячена 100-річчю з дня народження академіка Сусідка Петра Івановича).

У збірнику представлені тези, присвячені сучасним проблемам захисту і карантину рослин, фітосанітарного моніторингу та розвитку агроєкосистем України. Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, здобувачів вищої освіти та аспірантів вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських підприємств АПК різної організаційно-правової форми господарювання та всіх, кого цікавить проблематика сучасного захисту рослин в агроєкосистемах України.

The collection presents theses devoted to modern problems of plant protection and quarantine, phytosanitary monitoring and development of agroecosystems of Ukraine. The materials are intended for researchers, teachers, graduates and graduate students, specialists and managers of agricultural enterprises of various organizational and legal forms of management and all who are interested in modern plant protection in agroecosystems of Ukraine.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Доля Микола Миколайович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри інтегрованого захисту і карантину рослин Національного університету біоресурсів і природокористування України, член-кореспондент Національної академії аграрних наук України.

Поспєлов Сергій Вікторович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри землеробства і агрохімії імені Сазанова Полтавського державного аграрного університету.

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавського державного аграрного університету (протокол № 10 від 26.06.2024 року)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.

VI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасні аспекти і технології у захисті рослин», Полтава 2024

Баган А. В., Марусич О. Ю.	ВПЛИВ ІНОКУЛЯНТІВ НА УРОЖАЙНІСТЬ НУТУ	80
Баган А. В., Маслівець О. В.	ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ БІОПРЕПАРАТІВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СОЇ	82
Баган А. В., Мусієнко Н. О.	ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНОКУЛЯНТІВ ЗА ПЕРЕДПОСІВНОЇ ОБРОБКИ НАСІННЯ БОБОВИХ КУЛЬТУР	86
Баган А. В., Панченко А. О.	ВПЛИВ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ НА ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ РОСЛИН ВІВСА ПОСІВНОГО	88
Баган А. В., Тутка Т. О.	ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ МІКРОДОБРІВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ УРОЖАЙНОСТІ КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО	89
Баган А. В., Шепетун В. В.	ВПЛИВ СОРТУ НА НАСІННЄВУ ПРОДУКТИВНІСТЬ ГОРОХУ ПОСІВНОГО	91
Єгоров Д. К., Єгорова Н. Ю., Реліна Л. І., Бордун М. Д.	ДЕЯКІ ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ СЕЛЕКЦІЙНО-НАСІННИЦЬКИХ ІННОВАЦІЙ У ВИРОБНИЦТВО В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	93
Лаврінєнко І. Г., Лісовий В. М.	ВПЛИВ ГУСТОТИ СТОЯННЯ НА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ ЗЕРНА КУКУРУДЗИ	98
Піщалєнко М. А., Логвинєнко В. В., Дебєла А.	МІСЦЕ СОЇ В СВІТОВОМУ РОСЛИННИЦТВІ	100
Рибальченко А. М., Мальченко Ю. Ю.	ДОСЛІДЖЕННЯ СОРТІВ ГОРОХУ ЗА ЦІННИМИ ГОСПОДАРСЬКИМИ ОЗНАКАМИ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	104
Рибальченко А. М., Триль В. О.	ВПЛИВ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ НА ФОРМУВАННЯ ЗЕРНОВОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ КУКУРУДЗИ	107
Шакалій С. М., Бороздін В. К.	ВПЛИВ ФАКТОРІВ ДОСЛІДУ НА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ НАСІННЯ ГІБРИДІВ СОНЯШНИКА РІЗНИХ ГРУП СТИГЛОСТІ	109
Шакалій С. М., Сашко І. В.	ВПЛИВ ФАКТОРІВ НА РОСТОВІ ПРОЦЕСИ ОЛІЙНОГО НАСІННЯ СОНЯШНИКА	111
Шєвченко О.	ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РОСЛИН ГІБРИДУ МЕРСЕДЕС РІПАКУ ОЗИМОГО В ОСІННЬО-ЗИМОВИЙ ПЕРІОД ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКІВ СІВБИ	115
Шокало К. С., Бєркало М. В.	ХРИЗАНТЕМА МУЛЬТИФЛОРА – КОРОЛЕВА ОСІННЬОГО САДУ	119
Шокало Н. С., Калюжний О. В.	ВПЛИВ ПОПЕРЕДНИКА НА ЗАБУР'ЯНЕНІСТЬ ПОСІВІВ КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО	121

ВПЛИВ ФАКТОРІВ ДОСЛІДУ НА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ НАСІННЯ ГІБРИДІВ СОНЯШНИКА РІЗНИХ ГРУП СТИГЛОСТІ

Шакалій С. М., Бороздін В. К.

Полтавський державний аграрний університет

Для формування зернової продуктивності різних сільськогосподарських культур будуть впливати багато факторів. Одним з перших факторів є ґрунтово-кліматичні умови області вирощування тих чи інших культур, склад сортовий чи гібридний, якісні показники насіння, густота стояння рослин та культур та строки сівби, певне дотримання агротехнічних прийомів технології вирощування [1].

На збиральну вологість зерна соняшника має певний вплив група стиглості гібридів та сортів, певні елементи технологічних прийомів вирощування культури соняшника, а також область вирощування. Умовам регіону України потрібно враховувати певні генотипові та умови середовища на реакцію гібридів та змінних температурних режимів в період наливу зерна та його дозрівання, а також корегування забезпеченості технологічними вимогами за рахунок відбору найкращих гібридів та сортів, покращення елементів технології вирощування [2-4].

Гібриди соняшника різних груп стиглості відрізняються за морфологічними та біологічними властивостями. За отримання певних показників врожайності кожного окремого генотипового елементу можливе буде за сприятливих навколишніх умов для фенологічного розвитку рослин, у тому числі й проведення високої гібридної агротехніки та природно – кліматичних умов [3].

На сьогодні нові гібриди соняшника української селекційної роботи мають більш як високі адаптовані властивості. Показник урожайності в наших зразках перебуває на рівні закордонних гібридів та характеризуються генетично зумовленою адаптацією до ґрунтово-кліматичних умов певного регіону України [2].

У період постійних змін клімату спостерігається підвищення середньодобової температури повітря, поступово зменшується кількість атмосферних опадів, які мають істотний вплив на показники структури соняшника, а це поступово призводить до зменшення запасів потрібної вологи у ґрунті. Ми також бачимо різниця між денними та нічними температурами повітря. В теплий період року часто спостерігається протягом доби різке коливання температури. Це безпосередньо призводить до пониження інтенсивності росту та розвитку рослин соняшника як вдень так і вночі, що може викликати значну втрату вологи [1].

Так, нестача вологи і надто високі температури сприяють зниженню структурних показників.

Натепер вітчизняними селекціонерами створено низку гібридів соняшника, що відрізняються між собою морфологічними ознаками, біологічними особливостями, мають різні показники урожайності соняшника і якість зерна, відповідно, матимуть високі рівні адаптивного потенціалу до несприятливих умов середовища [4].

Проведення аналізу дисперсійної обробки певних показників врожайності соняшника дозволила нам визначити частку впливу цих факторів, на формування показників для гібридів соняшника різних груп стиглості (за ФАО) (рис. 1).

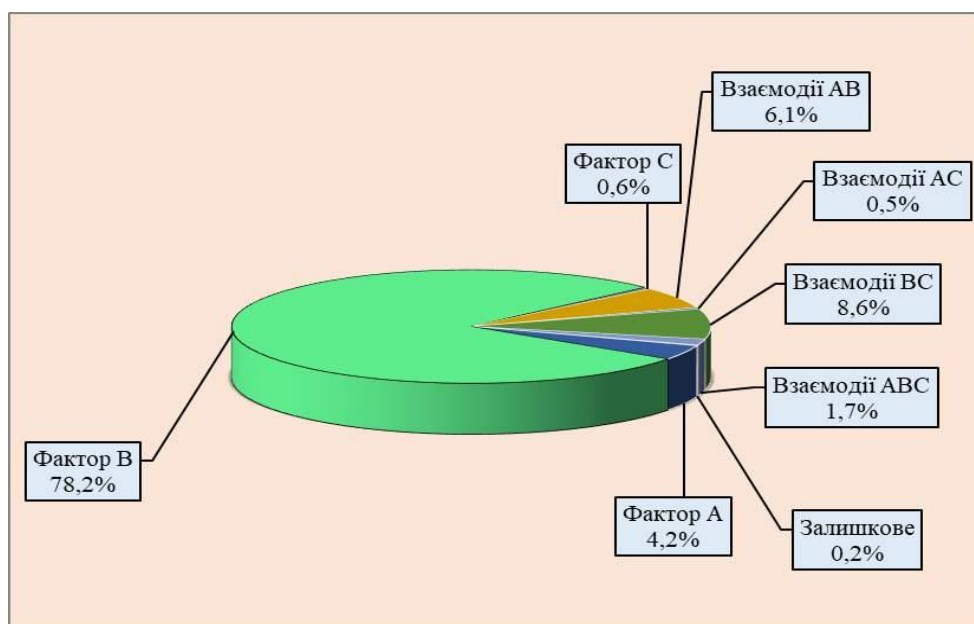

Рис. 1. Частка впливу факторів дослідження на формування врожайності насіння гібридів соняшника різних груп стиглості, % (середнє за 2021-2023 рр.):

фактор А – строки сівби;

фактор В – гібриди соняшника різних груп стиглості;

фактор С – густина стояння рослин

За висновками проведеного аналізу, ми встановили, що фактор В (строки сівби) зміг максимально вплинути на формування зернової продуктивності гібридів соняшника, і частка його становила 78,2 %. Фактор А (різні групи стиглості) та С (густина стояння рослин) мали значно менший вплив, відповідно склали – 4,2 та 0,6 %.

Аналізуючи взаємодію факторів вона виявилась слабкою – 0,6-8,5 %, а безпосередньо вплив інших факторів на формування показника врожайності склав 0,2 %. Отже, було встановлено, що певний вплив для отримання великої врожайності насіння соняшника мав гібридний склад.

Узагальнюючи вище наведені дані, слід відзначити, що серед вивчених факторів у цій роботі, ми отримали певний вплив на формування насінневої

продуктивності соняшника мав показник – група стиглості гібридів. Вплив цього фактору (В) складала 78,2 %. Терміни посіву (фактор А) та густина стояння рослин соняшника (фактор С) мали менший вплив фактору на формування врожайного потенціалу насіння соняшника, частка їх впливу складала, відповідно, 4,2 % та 0,6 %.

Бібліографія

1. Баган А.В., Шакалій С.М., Юрченко С.О. Формування продуктивного потенціалу гібридів кукурудзи за групами стиглості. *Аграрні інновації*, 2022. № 113. С. 7-11.
2. Влащук А. М. Вплив строків сівби та густоти стояння на урожайність нових гібридів кукурудзи. *Інтеграційна система освіти, науки і виробництва в сучасному інформаційному просторі: II міжнарод. наук.-практ. конф.: тези доп.* Тернопіль, 2022. С. 20-22.
3. Вожегова Р. А. Вирощування кукурудзи на зрошенні в умовах Південного Степу України. Пропозиція. К., 2017. № 3 (259). С. 104-108
4. Шакалій С.М., Хажанець В.О. Продуктивність гібридів кукурудзи залежно від системи захисту. *Nauka i edukacja w warunkach zmian cywilizacyjnych: mater. i międz. конф. nauk.-prakt. Łódź : Nowa nauka*, 2019. Р. 121-122.

ВПЛИВ ФАКТОРІВ НА РОСТОВІ ПРОЦЕСИ ОЛІЙНОГО НАСІННЯ СОНЯШНИКА

Шакалій С. М., Сашко І. В.

Полтавський державний аграрний університет

Погана закладка насіння та заповнення зерна – це два компоненти при вирощуванні соняшника, які час від часу можуть бути проблемними. У цій статті коротко розглядаються кілька аспектів, які можуть вплинути на закладку насіння та наповнення зерна.

Цього року, як і минулого року, є регіони у районах виробництва соняшнику, які можуть знову мати нижчу, ніж очікувалося, врожайність насіння соняшнику. Це можна значною мірою пояснити складним сезоном та появою тьмяних ядер соняшнику з низькою вагою бушеля [1].

Період у циклі росту рослини соняшника, протягом якого визначається кількість насіння на квітку, починається вже з зачаття квітки (R1) і продовжується до першої фази наливу насіння (R7).

Цей період триває приблизно від 30 днів до цвітіння і до 20 днів після цвітіння. Він охоплює значну частину циклу росту та розвитку рослини соняшника та включає кілька загальних та послідовних процесів розвитку рослини, включаючи зачаття листя, розвиток стебла та коріння, зачаття квітки, цвітіння, запилення, запліднення, зав'язування насіння та раннє наповнення насіння.